РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
Совет Брюшлинского сельского поселения Менделеевского муниципального района

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
Менделеевск муниципаль районы Бөрешле авыл җирлеге Советы

Р Е Ш Е Н И Е

К А Р А Р

2024 елның 26 мартыннан

№111

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы
"Бөрешле авыл җирлеге"
территориясендә
яшел утыртмаларны
кисү тәртибе турында
нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2008 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Менделеевск муниципаль районының Бөрешле авыл җирлеге Советы **КАРАР КЫЛДЫ**:

1. «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.
2. Әлеге карарны Бөрешле авылында махсус җиһазландырылган мәгълүмати стендларга урнаштырып игълан итәргә,Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга http://pravo.tatarstan.ru/, шулай ук Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында http://nurlat.tatarstan.ru/ интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга

Бөрешле авыл җирлеге Советы
рәисе Л.А.Смирнова

Татарстан Республикасы Менделеевск
муниципаль районы
Бөрешле авыл җирлеге Советының
2024 елның 26 мартындагы 111 номерлы
карарына кушымта

«Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә яшел үсентеләрне кисү тәртибе турында нигезләмәләр

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә яшел үсентеләрне кисү тәртибен билгели.

1.2. Әлеге Нигезләмәнең гамәли көче түбәндәге җирләрдәге яшел үсентеләрне кисү тәртибенә кагылмый:

Россия Федерациясенең дәүләт урман фонды;

физик һәм юридик затларның хосусый милкендә булганнар.

2. Төп төшенчәләр

2.1. Әлеге Нигезләмәдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

яшел утыртмалар - табигый һәм ясалма килеп чыккан агач, куаклыклар һәм үләнчел үсемлекләре (паркларны, скверларны, бакчаларны, газоннарны, чәчәклекләрне, шулай ук аерым торучы агачларны һәм куакларны да кертеп);

табигать территорияләре - бердәм географик (климат) шартларында төзелгән җирлекнең, туфракның, үсемлекләрнең билгеле бер рельефын үз эченә алган, хуҗалык эшчәнлегенә кагылмаган яисә аз кагылган территорияләр;

яшелләндерелгән территорияләр - табигый чыгышлы үсемлекләр кишәрлекләре урнашкан территорияләр, ясалма рәвештә яшелләндерү объектлары (авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләрдән тыш), төрле функциональ билгеләнештәге җирләрнең аз төзелгән участоклары, алар чикләрендә өслекнең кимендә 50 процентында үсемлекләр капламы биләгән;

урман территорияләре - табигый килеп чыккан урман үсемлекләре белән капланган төрле функциональ билгеләнештәге табигать территорияләре кишәрлекләре;

агач - диаметры 5 см дан да ким булмаган ачык беленеп торган кәүсәле үсемлек, үсентеләрдән тыш, 1.3 м биеклектәге;

аварга торган хәлдәге агач - барлык агачның яисә аның өлешенең җимерелүенә китерергә сәләтле структур кимчелекле агач, кешеләргә, транспорт чараларына, инженерлык инфраструктурасына зыян китерергә мөмкин (шул исәптән электр чыбыклары, газүткәргечләр, җылылык трассалары һ.б.), биналар һәм корылмалар, шулай ук авып калган агач яки карт агач, шулай ук авария хәлендә шулай ук түбәндәге билгеләр белән агачлар танылырга мөмкин: корыган яисә корыган кәүсәле агачлар, черек үзәге булган куышлы яки ярык, кәүсәсе тирән зарарланган (кәүсә калынлыгыннан 1/3) , кәүсәсе 15 градуска авышкан һәм зыян китерүче гөмбәләр яки корыган куаклар, зыян китерүче бөҗәкләр белән зарарланган куаклар

куаклык - туфрак өслегендә тармакланган күпьеллык күптармаклы (агачтан аермалы буларак) үсемлек;

үлән капламы - газон, табигый үлән капламы;

үсентеләр - нинди дә булса урында үсүче үсемлекләр, куаклыклар;

яшел массив - зурлар агачлар (15 яшьтән өлкәнрәкләр) 50 данәдән дә ким булмаган үсә торган территория участогы.

яшел утыртмаларның зарарлануы - аларның үсешен туктатуга китерми торган яшел утыртмаларга зыян китерү, шул исәптән ботакларның, тамыр системасының механик зарарлануы, кабыкның бөтенлеген, тере туфрак катламының бөтенлеген бозу, яшел үсентеләрнең яисә тамыр зонасында туфракның зарарлы матдәләр белән пычрануы, ут төртү яисә башка йогынты ясау;

яшел утыртмаларны юкка чыгару - яшел утыртмаларны кисү яисә аларның үсешен туктатуга китергән башка төрле зарарлау;

компенсация яшелләндерүе - юкка чыгарылган яки зарарланган 2 коэффициенты белән алмашка яшел утыртмалар җитештерү.

3. Яшел утыртмаларны саклауның төп принциплары

3.1. «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Бөрешле авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә үсә торган яшел утыртмалар (алга таба - Бөрешле авыл җирлеге) саклагыч, рекреацион, эстетик функцияләр башкара һәм сакланырга тиеш.

3.2. Бөрешле авыл җирлеге территориясендә (авыл хуҗалыгы билгеләнешендәге җирләрдән тыш) урнашкан барлык яшел утыртмалар (агачлар, куаклар) якланырга тиеш.

3.3. Бөрешле авыл җирлеге территориясендә яшел утыртмаларның сакланышын һәм аларны үстерү өчен шартлар тудыру бурычлары оешмаларга үзләре белдергән эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән кишәрлекләрдә - шушы оешма җитәкчеләренә йөкләнә.

3.4. Яшел утыртмалар урнашкан җир кишәрлекләреннән файдаланучылар һәм арендаторлар яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итәргә, яшел утыртмаларны тиешенчә карауны тәэмин итәргә тиеш.

3.5. Бөрешле авыл җирлеге территориясендә хуҗалык, шәһәр төзелеше һәм башка эшчәнлек Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән яшел утыртмаларны саклау таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла. Татарстан Республикасы һәм әлеге Нигезләмә.

3.6. Төзелеш, хуҗалык һәм башка эшчәнлекне оештыруга проект алды һәм проект документларында яшел утыртмаларның торышы турында тулы һәм дөрес белешмәләр һәм проектлана торган объектның яшел утыртмаларга йогынтысын тулысынча бәяләү булырга тиеш.

3.7. Яшел утыртмаларның тереклек эшчәнлеген тәэмин итү белән бергә урнашмаган яшелләндерү территорияләрен һәм яшел массивларны куллану рөхсәт ителми.

4. Яшел утыртмаларны (агачларны, куакларны) кисү тәртибе

4.1. Бөрешле авыл җирлеге территориясендә яшел үсентеләрне рөхсәтсез кисү тыела.

4.2. Бөрешле авыл җирлеге территориясендә агач һәм куакларны кисү комиссия тикшерүе акты нигезендә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Бөрешле авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан бирелгән рөхсәт нигезендә башкарыла.

4.3. Рөхсәт бирү мөрәҗәгать итүченең салымнар, җыемнар, иминият кертемнәре, пенялар, штрафлар, салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә түләнергә тиешле процентлары булмаган очракта (авария хәлендәге һәм гадәттән тыш хәлләргә һәм авария хәлендәге агачларны кисү очракларыннан тыш) бирелә.

4.4. Яшел утыртмаларны кисүгә рөхсәт алу өчен мөрәҗәгать итүче Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Бөрешле авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе исеменә хат-гариза бирә, анда утыртмаларның саны, исеме, аларның торышы, чикләнгән кисү үткәрелү урыны һәм аны нигезләү күрсәтелгән булырга тиеш. Гаризага (авария хәлендәге һәм гадәттән тыш хәлләргә һәм авария хәлендәге агачларны кисүгә бәйле очраклардан тыш) түбәндәге документлар теркәлә:

4.4.1. Шәхесне раслаучы документлар яки вәкилнең вәкаләтләрен раслый торган документ (әгәр мөрәҗәгать итүче исеменнән вәкил гамәлдә булса);

4.4.2. Участок схемасы якындагы корылмаларга яисә киселергә тиешле яшел үсентеләр төшерелгән башка ориентирларга кадәр;

4.4.3. Әгәр җир кишәрлеге Бердәм дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында теркәлмәгән булса, мөрәҗәгать итүче тарафыннан җир кишәрлегенә хокук билгели торган документларның таныкланган күчермәләре:

4.4.4. Биналар һәм корылмалар төзегәндә габаритларга эләгә торган яшел утыртмаларны кисү башкарылган очракта, расланган проект документациясе;

4.4.5. Таралган территорияләрнең хуҗалары белән яшел үсентеләрне кисү һәм күчереп утырту шартларын килештерү;

4.4.6. Агач утыртканда яисә күчереп утыртканда инженерлык челтәрләре вәкилләре белән җир эшләрен уздыруга ордер ачылу белән килештерү.

4.5. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Бөрешле авыл җирлеге башкарма комитеты, хат - гариза кергәннән соң (авария хәлендәге һәм авария хәлендәге агачларны кисү очракларыннан тыш) мөрәҗәгать итүчегә әлеге төр эшләрне башкаруга рөхсәте булган махсуслаштырылган оешмага түбәндәгеләрне алу өчен мөрәҗәгать итәргә киңәш итә:

яшел утыртмаларның исәп-хисап ведомосте;

агач-куак үсентеләренең санын, төрен, категориясен билгеләү максатыннан төзелә торган яшел утыртмаларны табигый техник тикшерү акты;

киселгән агач материалының бәясен исәпләп чыгару, киселгән агач өчен түләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2007 елның 22 маендагы 310 номерлы карары (мөх. 15.06.2023 елгы үзгәрешләр һәм өстәмә), 01.01.2024 белән расланган ставкалар нигезендә аерым исәпләнә.

Югарыда күрсәтелгән эшләр мөрәҗәгать итүче хисабына башкарыла.

Рөхсәт итү вакыты - 90 көн.

4.6. Эшләр җитештерүгә рөхсәт алганда, мөрәҗәгать итүче (авария хәлендәге һәм авария хәлендәге гадәттән тыш хәлләр һәм авария хәлендәге агачларны кисү очракларыннан тыш) әлеге Нигезләмә нигезендә яшел утыртмаларны кискән өчен түләүләр кертергә һәм компенсация яшелләндерүне алга таба уздыруны раслый торган гарантияле хат бирергә тиеш.

Агач һәм куакларны кискән өчен түләү мөрәҗәгать итүче тарафыннан җирле бюджетка күчерелә.

4.7. Яшел утыртмаларны кисү эшләре билгеләнгән нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә мөрәҗәгать итүче акчалары исәбеннән башкарыла. Агач кисү бары тик белгечлеге буенча өйрәнүне узган (яисә тиешле күнекмәләре һәм допусклары булган) затлар тарафыннан гына рөхсәт ителә.

4.8. Киселгән яшел утыртмаларны һәм кисеп төягән эшләнмәләрне төяү һәм чыгару эш башлаган вакыттан алып, гариза бирүче хисабына өч эш көне эчендә башкарыла. Киселгән яшел утыртмаларны һәм киселгән калдыкларны эш урынында саклау тыела.

4.9. Территориянең кисү урынына якын урнашкан территориядә газон, яшел үсентеләр зарарланган очракта, эшләр җитештерүче аларны территориянең хуҗасы һәм контроль органнары белән алар компетенциясе чикләрендә килештерелгән, әмма зыян

килгән вакыттан ярты елдан да соңга калмыйча, аларны мәҗбүри рәвештә торгызу эшләрен башкара.

4.10. Агачны кискән өчен түләмичә агач һәм куакларны кисү Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының Бөрешле авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан түбәндәге очракларда рөхсәт ителә:

яшел үсентеләрне карау, санитар кисүләр һәм реконструкцияләү;

авария хәлендәге һәм башка гадәттән тыш хәлләрне бетерү, шул исәптән җир асты коммуникацияләрен һәм капиталь инженерлык корылмаларын ремонтлау;

Роспотребнадзор бәяләмәсе булса, торак һәм иҗтимагый биналарда яктылыкны каплый торган агач һәм куакларны кисү;

Авария хәлендәге (төшү куркынычы тудыручы, коры-сары) агачларны һәм куакларны кисү.

Югарыда күрсәтелгән очракларда яшел үсентеләрне кискән гариза бирүчегә хатка теркәп куярга кирәкми - әлеге нигезләмәнең 4.4.1 пунктында күрсәтелгән документларны заявкага теркәп куярга һәм компенсация яшелләндерү үткәрергә.

4.11. Яшел утыртмаларны санкцияләнмәгән кисү яисә юкка чыгару дип танылa:

агачларны һәм куакларны   рөхсәтсез кисү

ут белән яндыру яки саксыз эш итү нәтиҗәсендә агачларны һәм куакларны юк итү яки зарарлау;

кәүсәсен кыршаулау;

үсә торган агачларның һәм куакларның үсеш туктатылганчыга кадәр зарарлау;

агач һәм куакларның агынты сулар, химик матдәләр, калдыклар һәм башкалар белән зарарлануы;

корыган агачларны рөхсәтсез кисү;

үсә торган агачларның һәм куакларның башка зарарланулары.

5. Компенсацион яшелләндерү

5.1. Компенсацион яшелләндерү рөхсәт ителгән кисүләр, яшел үсентеләрне законсыз зарарлау яки юкка чыгару очракларында гамәлгә ашырыла. Компенсацион яшелләндерү якындагы сезонда, агачлар, куаклар һәм газоннар утырту өчен яраклы, әмма яшел үсентеләрне зарарлау яки юкка чыгару факты билгеләнгән вакыттан алып бер елдан да соңга калмыйча башкарыла.

5.2. Компенсацион яшелләндерү гражданнарның яисә юридик затларның мәнфәгатьләрендә яисә хокукка каршы гамәлләр нәтиҗәсендә яшел үсентеләрне зарарлау яки юкка чыгару булган акчалары исәбеннән башкарыла.

5.3. Әлеге Нигезләмә нигезендә яшел утыртмаларга китерелгән зыян натураль формада - компенсация яшелләндерүенә: 2 коэффициенты белән юкка чыгарылган яшел үсентеләрне яңадан торгызуга түләнергә тиеш.

6. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген башкарганда яшел үсентеләрне саклау

6.1. Бөрешле авыл җирлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыру яшел утыртмаларны яклау таләпләрен үтәп алып барыла.

6.2. Яшел территорияләр, шул исәптән яшел массивлар, шулай ук яшелләндерелгән территорияләрне үстерү өчен билгеләнгән җир кишәрлекләре, аларның максатчан билгеләнешенә бәйле булмаган килеш һәм кулланылырга тиеш түгел.

6.3. Яшел утыртмалар утыртылган җир кишәрлекләрендә төзелеш алып барганда, проект документациясендә киселергә тиешле яшел утыртмаларга бәя бирелергә тиеш. Мондый очракларда зыянны каплау киселгән агач өчен һәм әлеге Нигезләмәнең 4 һәм 5 бүлекләрендә билгеләнгән тәртиптә компенсация яшелләндерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

7. Эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашырганда яшел утыртмаларны саклау

7.1. яшелләндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда сәүдә һәм башка эшкуарлык эшчәнлеге, Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Бөрешле авыл җирлеге башкарма комитеты рөхсәтеннән башка эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен палаткалар һәм башка корылмалар урнаштыру тыела.

7.2. Эшмәкәрлек эшчәнлеген яшелләндерелгән территорияләрдә һәм яшел массивларда гамәлгә ашырганда шартлау куркынычы булган, ут куркынычы булган һәм агулы матдәләр куллану, территорияне пычрату һәм чүпләү, яшел утыртмаларга зыян китерү яисә аларны юкка чыгару тыела.

8. Җаваплылык

8.1. Әлеге Нигезләмәне бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.